

*Samen leren leven!*  
Zelfvertrouwen, Samen, Ontdekken,



iedereen\*  
is **UNIEK**  
\*jij ook!

## Inhoud

Blz.

### Hoofdstuk 1: Inleiding

Wat is pesten

Betrokkenen en adviezen

- 1) Het gepeste kind
- 2) De pesters
- 3) De meelopers
- 4) De ouders/ verzorgers
- 5) De leerkracht(en)

Taken/ verantwoordelijkheden van betrokkenen

Voorwaarden

### Hoofdstuk 2 De aanpak

De preventieve aanpak om pestproblemen te voorkomen:

Voorkomen van pesten

De confronterende methode

Stappenplan bij pesten

De niet-confronterende methode

Stappenplan

### Hoofdstuk 3 Pesten via internet

Tips voor alle kinderen

Hulp aan gepeste kinderen

Tips voor ouders van via internet gepeste kinderen

### Hoofdstuk 4 De anti pest coördinator.

De anti pest coördinator

De rol van de anti pest coördinator

Verschil vertrouwens persoon en anti pest coördinator.

## 1. Inleiding

### Wat is pesten

Wij spreken van pesten als een leerling bij voortdurend wordt uitgescholden, bedreigd, geplaagd, getreiterd, geslagen, geschopt of geïsoleerd (Dit kan ook via de digitaal gebeuren). Het is gedrag van een of meer kinderen dat min of meer bewust is gericht op een of meer kinderen en dat niet alleen tot doel, maar zeker ook tot gevolg heeft dat degene die gepest wordt zich gekwetst, geraakt, vernederd, afgewezen en/ of buitengesloten voelt. Het is vijandig en agressief gedrag van een of meer agressoren ten opzichte van een onschuldig en hulpeloos slachtoffer. Vaak is de eigenlijke bron van frustratie waartegen de agressie zich zou moeten richten niet eens aanwezig. Er is sprake van machtsmisbruik.

Pesten is altijd een ongelijke strijd van een groep tegenover een enkeling. Het is zelden of nooit een agressor tegenover een slachtoffer. Meestal verzamelt een agressor een groep gelijkgestemden, handlangers om zich heen. Zo ontstaat er een groepje leerlingen met daarin een of meer leerlingen die steeds weer het initiatief nemen om een bepaalde leerling te pesten. In deze ongelijkwaardigheid van een enkel slachtoffer tegenover een groepje gelijkgestemden zit ook precies het verschil tussen pesten en plagen;

- Plagen vindt plaats op een gelijkwaardig niveau: je plaagt een ander en je wordt terug geplaagd.
- Pesten is ongelijkwaardig: een kind dat gepest wordt zal de pestkop niet terug (kunnen) pesten.

### De betrokkenen en adviezen

Bij pesten en het ingrijpen op pesten zijn 5 groepen betrokken: het gepeste kind, de pester(s), de meeloper(s), de ouders/verzorgers en de leerkracht(en).

#### 1) Het gepeste kind

Sommige kinderen hebben een grotere kans gepest te worden dan anderen. Soms komt dat door uiterlijke kenmerken maar vaker heeft het te maken met gedrag, de wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt. Kinderen die gepest worden doen vaak andere dingen dan leeftijdgenoten. Ze zijn goed in vakgebieden of juist niet goed.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep. Ze durven weinig te zeggen uit angst uitgelachen te worden. De angst en onzekerheid worden versterkt door het pestgedrag. Het kind komt nu in een vicieuze cirkel waar het zonder hulp niet meer uitkomt.

Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in de omgeving waarin ze gepest worden geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met leeftijdgenoten. Jongens die worden gepest horen bijna nooit tot de motorisch beter ontwikkelde kinderen.

### Signalen van gepeste kinderen:

Kinderen die gepest worden zeggen dat niet zo makkelijk tegen ouders of de leerkracht. Zij zijn bang dat ze niet serieus worden genomen, dat ze als 'zwak' gezien worden of dat het pesten zal verergeren. Het is daarom belangrijk alert te zijn op de volgende signalen:

- Bang zijn om naar of van school te gaan
- Niet naar school willen en voortdurend smoesjes verzinnen
- Smeken om naar school gebracht te worden
- Elke dag een andere route naar school kiezen
- Slechter presteren dan normaal

- Met kapotte spullen of kleren thuiskomen
- Teruggetrokken gedrag vertonen
- Agressief worden naar andere kinderen toe
- Stoppen met eten
- Buikpijn of hoofdpijn
- Zichzelf in slaap huilen
- Nachtmerries
- Schrammen, blauwe plekken
- Geld vragen (om de pester af te lossen)
- Weigeren te zeggen wat er aan de hand is
- Niet kloppende verklaringen geven over bovenstaande

Signalen kunnen soms alleen thuis of juist alleen op school worden waargenomen. Dat betekent dat zowel ouders als leerkrachten alert en open moeten zijn.

## 2) De pester(s)

Kinderen die pesten zijn vaak fysiek sterk. Ze kunnen zich permitteren zich agressiever op te stellen en reageren vaak met dreiging of de indirecte inzet van geweld. Pesters lijken populair, maar ze dwingen hun populariteit af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Zo krijgen ze andere kinderen mee bij het gedrag naar een slachtoffer.

Pesters hebben feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich al vergissen, gaan ze direct op zoek naar een volgend slachtoffer.

De zwijgende meerderheid en potentiële meelopers krijgen een keuze die onuitgesproken wordt opgelegd en die aan duidelijkheid niet te wensen overlaat: Je bent voor of je bent tegen me. Hier gaat een grote dreiging vanuit. Niemand wil immers zelf gepest worden door de "machtige pester".

Regelmatig is de pester een kind dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer gepest te worden, kan een kind zich in een andere omgeving juist als pester gaan opstellen en manifesteren.

Meisjes pesten minder openlijk en subtieler dan jongens. Ze pesten meer met woorden, maken geniepige opmerkingen of sluiten andere kinderen buiten. Meisjes opereren minder individueel – meer met groepsvorming. Fysiek geweld komt bij deze groep pesters veel minder voor.

Ook pesters hebben, op termijn, last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht en het delen in die macht.

Het signaleren van pesten:

Om het pesten tegen te gaan, moeten leerkrachten weten óf en hoe er wordt gepest. Ze doen dat allereerst door steeds bedacht te zijn op signalen die kunnen wijzen op pestgedrag. Veel voorkomende pesterijen zijn:

- volstrekt doodzwijgen
- isoleren
- psychisch en/of fysiek mishandelen
- een kring vormen of insluiten in de klas, op de gang of op het schoolplein
- buiten school opwachten
- slaan of schoppen
- klopjachten organiseren
- op weg van en naar school achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- als slaaf behandelen
- nooit de echte naam van een klasgenoot gebruiken, maar een bijnaam
- voortdurend zogenaamd leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- bezittingen afpakken of stukmaken

- cadeaus eisen of geld afpersen
- jennen
- het slachtoffer voortdurend de schuld van iets geven
- het slachtoffer steeds uitschelden of tegen hem/haar schreeuwen
- opmerkingen maken over kleding of uiterlijk
- beledigen
- briefjes doorgeven
- kettingbrief schrijven
- e-mails of whatsapp-berichten met een bedreigende of beledigende inhoud versturen
- beledigende afbeeldingen van het slachtoffer digitaal verspreiden of op het internet plaatsen
- steeds (mobiel) bellen
- .....

### 3) De meeloper(s)

De meeste kinderen zijn niet in de actieve rol van pester betrokken bij het pesten. Sommige kinderen houden wat afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Zij zijn de zogenaamde meelopers. Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt of die niet willen weten dat er gepest wordt.

Een van de kenmerken van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Maar een meeloper kan stoer gedrag ook wel interessant vinden en denken in populariteit mee te kunnen liften met de pester. Meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden.

Als kinderen actiever gaan meepesten in een groep, voelen ze zich minder betrokken/ verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht. Het individueel denken komt dan op een steeds lager pitje te staan.

Gebleken is dat het absoluut zin heeft om op te staan tegen pesten. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen pesters zeggen dat ze moeten ophouden, verandert de situatie aanzienlijk. Het pesten wordt direct minder vanzelfsprekend en draagt bovendien grotere risico's met zich mee. De situatie voor met name meelopers verandert door de signalering van het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag. Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven vervullen dus een belangrijke rol.

### 4) De ouders/verzorgers

Ook ouders/verzorgers kunnen een belangrijke rol spelen bij pesten. Ouders van kinderen die gepest worden zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. Zij willen maar een ding: dat het pesten stopt. Ouders van gepeste kinderen ervaren onmacht, maar onmacht is niet altijd een goede leidraad tot rationeel handelen.

Ouders van pesters of meelopers hebben vaak moeite om hun kind in die rol te zien. Sommige ouders zien de ernst van de situatie onvoldoende in en vertalen het gedrag van hun kind als weerbaar gedrag. Andere ouders zien er niets meer in dan wat onschuldige kwajongensstreken. Behalve de pester moeten zijn/haar ouders dus vaak ook doordrongen worden van het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag.

Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat hun eigen kind duidelijk te maken dat er iets aan het pesten gedaan moet worden. Mede in het belang van de opvoeding en ontwikkeling van hun eigen kind.

Wat kunnen ouders doen als zij merken dat hun kind gepest wordt:

- Neem het probleem serieus; het kan ieder kind overkomen
- Laat uw kind voortdurend weten dat u van hem houdt
- Bespreek het probleem met de direct betrokken leerkracht van het kind
- Lees samen met het kind literatuur over pesten op school
- Beloon het kind en help het zijn zelfrespect terug te krijgen (laat het kind merken dat het ook sterke kanten of eigenschappen heeft)
- Maak complimenten elke keer als het kind iets goed doet

- Stimuleer het kind tot het beoefenen van een sport, zodat hij of zij in een spel of motorische vaardigheid kan uitblinken
- Blijf in gesprek met het kind
- Geef aan dat het kind in eerste instantie het beste niet kan reageren
- Bespreek welke situaties het kind het beste kan vermijden
- Steun het kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt
- Laat het kind opschrijven wat het heeft meegemaakt
- Leer het kind voor zichzelf op te komen
- Geef het kind verantwoordelijkheden
- Bedenk samen met het kind antwoorden of pakkende opmerkingen
- Stimuleer het ontwikkelen van sociale vaardigheden
- Laat het kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining

Adviezen van de school aan ouders van pesters:

- Neem het probleem serieus en raak niet in paniek; elk kind loopt kans pester te worden
- Praat met het kind om achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen
- Maak het kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- Besteed aandacht aan het kind
- Stimuleer het kind tot sport om zijn agressie vreedzaam kwijt te kunnen
- Schakel eventueel deskundige hulp in.

Adviezen van de school aan alle andere ouders:

- Neem het probleem serieus, het kan ieder kind overkomen
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- Maak het tot een gezamenlijk probleem
- Praat met het kind over school, over de relaties in de klas en over wat leraren doen
- Vraag het kind af en toe of er in de klas wordt gepest
- Koppel informatie van het kind terug naar school (wie pest, wat gebeurt er en waarom; ouders hebben een belangrijke signalerende taak)
- Corrigeer het kind als het voortdurend anderen buitensluit of als het meedoet met pesten
- Geef als ouder het goede voorbeeld: wees niet neerbuigend of respectloos ten opzichte van anderen

#### 5) De stamgroepleider(s)

De stamgroepleiders (sgl) hebben een sleutelrol in de aanpak van pesten. Zij zijn de eerst verantwoordelijken voor de aanpak op school. Van de sgl wordt verwacht dat zij vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. Verder wordt van hen verwacht dat zij signalen van ouders serieus nemen.

De intern begeleider of de anti pest coördinator kan de sgl ondersteunen bij het in kaart brengen van het pestgedrag.

Wat doet de stamgroepleider voor het gepeste kind:

Veel van de tips voor ouders gelden ook voor de sgl. Maar de rol van de sgl gaat verder omdat deze meer zicht heeft op de andere betrokken groepen (de pester en de zwijgende middengroep). Bovendien kent de sgl het gepeste kind misschien op een andere manier dan de ouders. Daarom zet de sgl (naast in acht neming van bovenstaande tips) het volgende stappenplan in werking.

1. Neem het probleem serieus.
2. Voer een gesprek met het slachtoffer Het is van belang dat de sgl een serieuze luisterhouding aanneemt. Niet het gedrag van het slachtoffer moet veranderd worden, maar dat van de pester. De sgl probeert samen met het kind oplossingen en manieren te vinden waardoor het kind weerbaarder wordt en zich kan beschermen.
3. Voer een gesprek met de pester. De sgl probeert de oorzaken boven tafel te krijgen en laat duidelijk merken dat pesten niet geaccepteerd wordt.



4. Voer gesprekken met omstanders (de zwijgende middengroep). De sgl bespreekt met de kinderen welke rol zij kunnen vervullen in het geval van pesten
5. Voer een gesprek met de ouders over de voortgang.
6. Bespreek de kwestie in het team. Pesten is een school breed probleem. Daarom dienen andere betrokken personen (in dezelfde bouw en de vak- en invalleerkrachten) op de hoogte te zijn van pestproblemen.
7. Maak een verslag van de incidenten, van de gesprekken en genomen maatregelen. Op schrift gestelde gesprekken, maatregelen en incidenten geven houvast bij de gesprekken en een eventueel patroon kan beter herkend worden. Bovendien is bij de overdracht aan het einde van het schooljaar de volgende sgl goed op de hoogte.

Wat doet de stamgroepleider met de pester:

Ook pesters hebben recht op hulp. Zij zijn immers niet in staat op een normale manier met anderen om te gaan. Die hulp kan bestaan uit :

1. De sgl heeft een gesprek met de pester op basis van het protocol. In dit gesprek wordt ondubbelzinnig aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op school. Van het gesprek wordt een schriftelijk verslag gemaakt en in een handelingsplan worden duidelijke afspraken vastgelegd.
2. Als er hierna nog geen oplossing voor het probleem bestaat, voert de sgl een aantal probleemoplossende gesprekken met het kind. Er wordt in de gesprekken geprobeerd de oorzaak van het pesten te achterhalen en de pester gevoelig te maken voor wat hij/zij aanricht bij het gepeste kind. Het stappenplan wordt nu ingezet.
3. De sgl meldt het pestgedrag binnen het team zodat al het personeel alert kan reageren.
4. Ook van eventuele latere gesprekken met de pester en /of ouders/verzorgers worden verslagen gemaakt.
5. School kan zo nodig de hulp inroepen van anderen.

Wat doet de stamgroepleider met meelopers en andere kinderen:

De zwijgende middengroep is van cruciaal belang in de aanpak van het pestprobleem.

Als de groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben kinderen die pesten immers veel minder te vertellen. Deze middengroep is zowel door de leerkracht als door ouders relatief eenvoudig te mobiliseren.

Tips:

- De sgl wijst de leerlingen in met name hogere groepen op hun verantwoordelijkheid.
- De sgl neemt bij het bespreken van pestgedrag niet de pestsituatie in de klas als uitgangspunt, maar bespreekt pesten bijvoorbeeld aan de hand van een krantenknipsel, een tv-uitzending, een website, een brief van een leerling van een andere school, het rode doosje, ....
- Bij lessen over pesten heeft de sgl een voorbeeldfunctie. Er wordt minder gepest in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar. Waar aanvaarding van verschillen wordt aangemoedigd, waar ruzies worden uitgesproken, waar leerlingen in hun eigenheid worden gerespecteerd, waar agressief gedrag van leerlingen, ouders en leraren niet wordt geaccepteerd en waar leraren duidelijk stelling nemen tegen dergelijke gedragingen.

Voorwaarden

1. Pesten moet als probleem worden gezien door alle betrokken partijen; sgl, ouders en leerlingen (gepeste kinderen, pesters, meelopers en de zwijgende middengroep).
2. De school moet het pestprobleem proberen te voorkomen door een preventieve aanpak (bladzijde 12).
3. Als het pestprobleem toch optreedt, moeten sgl dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
4. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt moet de school beschikken over een directe aanpak.
5. Als een sgl onvoldoende in staat is om het pestprobleem adequaat aan te pakken zal de anti pest coördinator helpen.

## Taken/ verantwoordelijkheden van betrokkenen in school

Alle mensen die in onze school aanwezig zijn, hebben een taak en een betrokkenheid als het pesten betreft.

In het schema hieronder staat – per betrokken groep – wat die verantwoordelijkheden zijn.

### Ouders algemeen

- Als een kind vertelt dat iemand gepest wordt, vragen wat het kind signaleert.
- Het eigen kind tips geven om het gepeste kind hulp te bieden.
- Pesten melden bij de stamgroepleider.

### Ouders van het gepeste kind

- Je kind vragen wat hij/zij voelt en ervaart.
- De regelmaat van het pesten proberen te ontdekken.
- Je kind proberen tips te geven en hulp te bieden.
- Pesten bij de sgl melden en afspreken hoe je het kind samen een gevoel van veiligheid kunt bieden.

### Ouders van de pester

- Met je kind in gesprek proberen te komen en te blijven.
- De reden van het pesten proberen te achterhalen.
- Grenzen en sancties stellen.
- Samen oplossingen proberen te zoeken.
- Je kind eventueel aanmelden voor een sociale vaardigheidstraining.

### Brede school/ Brood en Spelen

- Let goed op de kinderen.
- Neem elk kind en elke situatie serieus.
- Meld afwijkend gedrag bij de sgl van het kind of bij de sgl die pleinwacht heeft.
- Probeer kinderen samen in gesprek te brengen.
- Wees alert op pestgedrag.

### Stamgroepleider

- Bespreek aan het begin van het schooljaar de schoolregels en afspraken met de hele stamgroep.
- Noteer pestgedrag in de groepsmap om inzicht te krijgen in pestgedrag. Maak melding bij de anti pest coördinator.
- Biedt het gepeste kind bescherming, let extra op dit kind, overleg met andere sgl i.v.m. pleinwacht, informeer de ouders van het gepeste kind, bespreek het pestgedrag met de groep.
- Mobiliseer de middengroep: maak kinderen via groeps gesprekken attent op pestgedrag en bespreek dat zij ook een rol kunnen spelen.
- Maak een handelingsplan en plan evaluatiemomenten met alle betrokkenen (kinderen en ouders).
- Adviseer bij het inschakelen van externe hulp (schoolmaatschappelijk werk, sova-training)

### Anti pest coördinator

- Iedere betrokkene (pester, gepeste kind, leerkracht en ouders) kan een gesprek aanvragen en aangaan met de anti pest coördinator
- De anti pest coördinator begeleidt de sgl van de groep waar pesten voor komt. Hij/zij adviseert in de aanpak en monitort het verloop.
- De anti pest coördinator neemt contact op met de ouders van het kind dat gepest wordt en geeft betrokkenheid en monitoring aan. Als ouders of sgl dit prettig vinden sluit de coördinator aan bij oudergesprekken als deze gevoerd worden door de sgl.
- Bespreekt samen met de leerkracht de problemen.
- Brengt de problematiek duidelijk in kaart.
- Ondersteunt de leerkracht bij het maken van de stappen en de handelingsplannen.
- Neemt het proces van de leerkracht over als het pesten niet stopt.
- Voert ouder- en kind gesprekken



## Kinderen

- Als je ziet dat iemand gepest wordt: Zeg tegen de pester dat hij/zij moet stoppen, stopt hij/zij niet, ga dan naar een leerkracht of pleinwacht. Dit is geen klikken!!!
- Als je zelf gepest wordt: Vertel het tegen je leerkracht en thuis.
- Zeg tegen de pester dat hij/zij moet stoppen. Als je niets zegt, kunnen anderen je ook niet helpen.
- Pester of plager: Pesten is nooit leuk! De ander voelt zich gekwetst en niet veilig. Plagen is samen lachen. Als de ander een grapje niet leuk vindt, luister dan en stop.

## Schoolleiding

- Op de hoogte zijn van de zaken die in school spelen. In eerste instantie lost de sgl het pestprobleem op volgens het stappenplan. Indien nodig wordt de directeur ingeschakeld.
- De sgl bij gesprek uitnodigen als ouders de schoolleider willen spreken over een pestprobleem.
- Sancties van langdurig pestgedrag met de betrokkenen bespreken en indien nodig in gang zetten
- Jaarlijks het pestprotocol in een teamvergadering evalueren en eventueel aanpassen.

Wie wanneer ingeschakeld wordt is te vinden in het stappenplan vanaf bladzijde 16.

## 2. De aanpak

### Preventieve aanpak: voorkomen van pesten

Om pesten te voorkomen moeten we als school preventieve maatregelen nemen. In onze school hebben we daartoe de volgende zaken ingevoerd:

- Aan het begin van het schooljaar worden specifieke klassenregels opgesteld door de sgl en de kinderen van de stamgroep. Deze regels hebben betrekking op het gedrag maar ook betrekking op de omgang met elkaar.
- We leggen vooral de nadruk op het feit dat iedereen uniek is. We proberen een cultuur te scheppen, waarin pesten niet past.
- Er worden regelmatig kringgesprekken gehouden over plagen en pesten, ook als hier niet direct aanleiding voor is. Hier wordt ook regelmatig de methodes 'Soemo' en het rode doosje van kansrijke taal voor gebruikt.
- De kinderen mogen gespreksonderwerpen, anoniem, indienen in de het rode doosje. Deze onderwerpen worden tijdens communicatielessen van kansrijke taal behandeld.
- De pauzes voor de onder-, midden- en bovenbouw zijn gesplitst zodat er niet teveel kinderen tegelijk op het plein spelen, er voldoende ruimte is voor diverse spelmogelijkheden en de sgl voldoende overzicht houdt.
- Vanaf kwart over 8 lopen sgl op het plein om toezicht te houden en als praatpaal te functioneren.
- In de grote pauze zijn er vanaf 13.00 uur sgl aanwezig op het plein.
- Gedrag van de kinderen wordt in de leerlingbespreking besproken.
- Het pedagogisch klimaat is een belangrijk onderwerp in de onderwijskundige vergaderingen en in de praktijk.
- Vanuit het Jenaplanconcept zijn er in de basisprincipes de nodige uitgangspunten te vinden die het pesten tegengaan.

1. Elk mens is uniek; zo is er maar 1. Daarom heeft ieder kind en elke volwassene een onvervangbare waarde.
2. Elk mens heeft het recht een eigen identiteit te ontwikkelen. Deze wordt zoveel mogelijk gekenmerkt door: zelfstandigheid, kritisch bewustzijn, creativiteit en gerichtheid op sociale rechtvaardigheid. Daarbij mogen ras, nationaliteit, geslacht, seksuele gerichtheid, sociaal milieu religie, levensbeschouwing of handicap geen verschil uitmaken.
3. Elk mens heeft voor het ontwikkelen van een eigen identiteit persoonlijke relaties nodig: met andere mensen; met de zintuiglijke waarneembare werkelijkheid van natuur en cultuur; met de niet zintuiglijk waarneembare werkelijkheid.
4. Elk mens wordt steeds als totale persoon erkend en waar mogelijk ook zo benaderd en aangesproken.
5. Elk mens wordt als een cultuurdrager en -vernieuwer erkend en waar mogelijk ook zo benaderd en aangesproken.

6. Mensen moeten werken aan een samenleving die ieders unieke en onvervangbare waarde respecteert.
7. Mensen moeten werken aan een samenleving die ruimte en stimulansen biedt voor ieders identiteitsontwikkeling.
8. Mensen moeten werken aan een samenleving waarin rechtvaardig, vreedzaam en constructief met verschillen en veranderingen wordt omgegaan.
9. Mensen moeten werken aan een samenleving die respectvol en zorgvuldig aarde en wereldruimte beheert.
10. Mensen moeten werken aan een samenleving die de natuurlijke en culturele hulpbronnen in verantwoordelijkheid voor toekomstige generaties gebruikt.

## 2.2 De confronterende methode

De confronterende methode bestaat uit een duidelijke stellingname, een gesprek met de stamgroep, een aparte les, een disciplinerend gesprek met de agressor.

Als er voor direct ingrijpen gekozen wordt dan is het belangrijk dat deze aanpak ook succes oplevert. Als dat niet het geval is, is de kans groot dat er een verslechtering van de situatie optreedt. Het slachtoffer voelt zich ontmoedigd; pesters voelen zich machtiger.

Dit betekent dat er sprake moet zijn van een goed voorbereide actie, waarbij er binnen het gehele team afspraken worden gemaakt zodat ook andere sgl (als zij bijvoorbeeld toezicht houden) extra alert zijn en hetzelfde beleid voeren. Het voeren van gesprekken is een belangrijk onderdeel van de confronterende methode. Een goede voorbereiding van deze gesprekken is dan ook van wezenlijk belang. De anti pest coördinator is betrokken bij deze aanpak.

Vooraf contact met de anti pest coördinator van de school of bespreken in de teamvergadering is dan ook vereist.

Betrokkenheid van ouders is noodzakelijk; de sgl neemt contact op met de ouders. De anti pest coördinator en de schoolleiding is hiervan op de hoogte.

Bovenstaande methode wordt toegepast als de pesterijen openlijk en bekend zijn.

### Stappenplan bij pesten:

Stap	
Wat is de aanleiding	
Wie actie	
Maatregel	
1	Ruzie/pesten Kinderen zelf Met elkaar praten. Op school

2A Eén van de kinderen komt er niet uit in stap 1 (op school).

Betreffende kind + de sgl

Kind meldt bij eigen sgl

De sgl voert gesprek met beide kinderen

2B Eén van de kinderen komt er niet uit in stap 1 (op school).

Betreffende kind + Pleinwacht/ Brood en spelen medewerker (overblijf)

Kind meldt bij Pleinwacht/ Brood en spelen medewerker

Pleinwacht/ Brood en spelen medewerker voert gesprekken met beide kinderen

Pleinwacht/ Brood en spelen medewerker meldt aan betreffende sgl  
Sgl checkt of ruzie naar tevredenheid kind is opgelost.

Buiten school

2C Eén van de kinderen komt er niet uit in stap 1 (op school).

Betreffende kind + ouders

Kind meldt aan ouder(s)

Ouder voert gesprek met beide kinderen

Ouder meldt aan sgl

Sgl achterhaalt inhoud waar mogelijk.

Sgl vraagt het kind het de volgende keer te melden

2 weken

3A Ruzies / pesten houdt aan

Betreffende kinderen + sgl

Gesprek met beide kinderen

Persoonlijk contract met ieder van de kinderen (dossier)

Sgl informeert ouder(s) betreffende kind.

Sgl bespreekt casus

Dossier

3B Monitoring contract nakoming uit stap 3A

Sgl

Sgl monitort contractinvulling van betreffende kind gedurende 2 weken (dagelijks)

Bij verbetering wordt teruggevallen naar fase 2

Bij geen verbetering stap 4 Dossier

4A Ondanks contract blijft pesten aanhouden

Betreffende kinderen + sgl  
Gesprek met ieder kind afzonderlijk

De sgl stelt plan op met fase 1 van consequenties (nablijven, opdracht, nadere afspraken) en sgl geeft pester toelichting.

Sgl van de pester informeert ouder(s) Dossier

Fase 1

4B Sgl komt er niet uit in 4A

Anit pest coordinator met betreffende kinderen

Gesprek met ieder kind afzonderlijk

Nadere analyse met ouder(s) van beide kinderen erbij

Anit pest coordinator stelt plan op met fase 1 van consequenties (= nablijven, opdracht, nadere afspraken) en coordinator geeft pester toelichting

Coordinator informeert leerkracht

Coordinator informeert/mobiliseert schoolmaatschappelijk werk i.o.m. ouder(s)

Dossier

4C Monitoring plan/afspraken uit 4a en/of 4b sgl en/of anti pest coordinator met betreffende kind  
Sgl (stap 4a) of coordinator (stap 4 c) beoordeelt gedurende 2 weken de uitvoering van het plan en legt resultaten schriftelijk vast.

Sgl of coordinator evalueert na 2 weken en trekt een eindconclusie

Bij verbetering: terugval naar stap 3

Bij onvoldoende of geen verbetering: door naar stap 5

Sgl en/of coordinator informeert ouder(s)  
3 weken

5A Ondanks stap 4 geen of onvoldoende verbetering Ouders + schoolleiding + sgl  
Fase 2 consequenties (= gesprek met ouders met formeel verzoek om medewerking aan oplossing + vastlegging gesprek) + toelichting aan ouder(s) en uitleg consequenties bij geen verandering.

Vastleggen gemaakte afspraken

Melden bij de leerplichtambtenaar en de bovenschools manager door schoolleiding Dossier

Fase 2

5B

Ouder(s) + betreffende kind (pester) + eigen sgl  
Schriftelijk vastgelegde afspraken uit stap 5a delen met kind

5C Monitoring gemaakte afspraken uit 5A Ouder(s) + eigen sgl  
1e week dagelijks contact tussen sgl en ouder(s); mondeling, telefonisch, heen en weer schrift.... Sgl legt resultaten in dossier vast (eind v.d. week)  
Opvolgende 3 weken aan het eind van iedere week contact tussen sgl en ouders. Sgl legt de resultaten vast.

Sgl trekt eindconclusie op basis van gemaakte afspraken en vastgelegde resultaten.

Eindconclusie positief (= duidelijke verbetering: monitoring wordt afgebouwd binnen gezamenlijk vast te stellen termijn) + terugvallen naar stap 4.

Eindconclusie negatief (= onvoldoende tot geen verbetering): over naar stap 6.

Dossier

8 weken

Schorsing

Ouders + schoolleiding + leerkracht

Schoolleiding brengt op grond van de onvoldoende resultaten uit stap 5C ouders formeel van de fase 3 consequenties (=schorsing) op de hoogte (inclusief schriftelijke bevestiging van dit gesprek).

Bij schorsing wordt het protocol schorsen van Stichting Boor gevolgd.

Wat als er geen verandering plaatsvindt.

Schoolleider informeert de leerplichtambtenaar en de bovenschools directeur.

Dossier

Fase 3

## 2.3 De niet-confronterende methode

De niet-confronterende methode vraagt om een indirecte benadering via de bespreking van verwante thema's of projecten als 'oorlog en vrede' of 'discriminatie'. Eventueel kan ook het rode doosje, vanuit kansrijke taal, hiervoor gebruikt worden.

Deze methode wordt gevolgd als er sprake is van een vermoeden en als preventie. Met behulp van 'Soemo', methode sociale vaardigheden, en het 'rode doosje', communicatie opdracht van Kansrijke Taal, wordt het omgaan met elkaar regelmatig besproken en uitgewerkt.

### 3. Pesten via internet/ Whatsapp

#### 3.1 Tips voor alle kinderen

1. Tel tot tien als je ergens over geïrriteerd bent op internet/ Whatsapp, zeg geen dingen waar je later spijt van krijgt.
2. Een geintje hoeft niet altijd als een geintje over te komen:  
Stuur je iemand een virus via de mail bijvoorbeeld, dan lijkt dat misschien heel amusant. Maar een computer kan zo vast lopen dat er veel geld moet worden besteed om de computer te repareren.
3. Zet geen informatie over anderen op je eigen social media, ook niet voor de grap.
4. Bewaar je wachtwoord voor je mail en social media zorgvuldig en geef ook niet te snel je mailadres weg: Inbreken op het account van een ander is een strafbaar feit. Je geeft je adres en telefoonnummer ook niet zomaar aan iemand, dus ook niet op internet.
5. Blijf aardig en vriendelijk, wees niet lomp.

#### 3.2 Hulp aan het gepeste kind

1. Negeer pest-mails: Internet pesters kunnen gemakkelijk anoniem blijven. Daarom is het vaak niet mogelijk om een dader te achterhalen, en zit er niets anders op dan het effect te minimaliseren. Dat kan het beste door niet te reageren op haat-mailtjes of andere ongewenste e-mail.
2. Blokkeer afzender mail. Het is zo simpel, zonder dat degene die je blokkeert het door heeft.
3. Als er iets vervelends gebeurt in de chat/ whatsapp, ga dan weg: Log eventueel opnieuw in met een andere bijnaam (nickname)
4. Vat scheldpartijen of beledigingen niet persoonlijk op: Zeker als het komt van mensen die je niet kent. Vaak zegt men vervelende dingen uit verveling.
5. Als het pesten aanhoudt en je ongemakkelijk of bedreigd voelt; ga dan naar je ouders of heb het erover met iemand die je vertrouwt. Er over praten is heel belangrijk. Heb het er met iemand over die veel van computers en internet weet en die niet meteen iedereen vertelt dat je gepest wordt.
6. Als je gepest wordt via internet, bewaar het. Bewijs!
7. Voel je niet schuldig als er iets vervelends gebeurt: Het is niet jouw schuld en je hebt het niet zelf uitgelokt.

#### 3.3 Tips voor ouders van via internet gepeste kinderen

1. Reageer niet op pest-mails:  
Negeren ontmoedigd de pesters.
2. Vertel ze dat ze pest-mails bewaren als bewijs.
3. Praat met de school over het antipestbeleid:  
Als het pesten in de klas wordt aangekaart, bestaat het gevaar dat het slachtoffer opnieuw door de pester(s) te grazen wordt genomen. Dat gevaar is echter kleiner wanneer de school een goed anti-pest-beleid hanteert. Bespreek dit met een leerkracht of met de directie.
4. Praat erover met andere ouders, bijvoorbeeld via het discussieforum van Ouders Online ([www.ouders.nl](http://www.ouders.nl)):  
Hoe zorg je dat kinderen zorgeloos, veilig op het net kunnen vertoeven? Door betrokken te zijn bij wat ze doen. Geen enkele ouder stuurt zijn kinderen zomaar de straat op, de grote stad in. Je vertelt ze wat ze daar kunnen verwachten,

wat leuk is en wat niet, wat wel mag en wat niet. En in het begin blijf je er een beetje bij. Hetzelfde zou eigenlijk voor Internet moeten gelden. Maar dan moet je natuurlijk wel weten waar het over gaat. De beste tips krijgt u van collega-ouders die, net als u, kunnen putten uit de praktijk.

5. Maak melding bij de wijkagent of, als het echt ernstig is, doe aangifte:

Bij een melding onderneemt de politie geen actie. Er wordt geen proces-verbaal opgemaakt en men gaat niet op zoek naar de dader. Er gebeurt dus verder niets, maar het voordeel is wel dat de politie op de hoogte is. Een melding kan van belang zijn voor eventuele vervolgmeldingen of andere (latere) aangiftes. Tijdens de melding kunt u tegelijkertijd informeren wat de gevolgen zijn van het doen van aangifte.

6. Neem uw kind serieus, maar leer hen of haar ook te relativieren:

Een kind denkt al snel dat het zijn eigen schuld is dat hij gepest wordt. Probeer dat schuldgevoel te voorkomen en neem alles waarmee uw kind zich tot u wendt serieus. Het komt niet gauw in een kind op om te denken dat iemand ; voor de lol; een haatmail stuurt en dat het eigenlijk helemaal niet speciaal voor jou bedoeld is, terwijl het vaak wel zo gaat. Je hebt dus niet in de hand dat iemand zulke mail naar je stuurt, maar je kunt wel zelf bepalen in hoeverre je jezelf erdoor laat beïnvloeden. Wimpel het probleem niet weg, maar probeer het wat te relativieren.

#### 4. De anti pest coördinator

##### 4.1 De rol van de anti pest coördinator

De rol van de anti pest coördinator wordt voor de ouders in de schoolgids uitgelegd.

Ook voor de kinderen is het van belang te weten wie op school de anti pest coördinator is. De rol van de anti pest coördinator wordt verduidelijkt door de sgl van de groep, ze weten dan in welke situatie ze hun verhaal eventueel bij de anti pest coördinator kwijt kunnen.

Een en ander kan aan het begin van het schooljaar worden uitgelegd tijdens een gesprek over omgaan met elkaar.

Verschil anti pest coördinator en vertrouwens persoon,

De anti pest coördinator wordt betrokken bij zorgen met betrekking tot pesten. Wat pesten is, is beschreven in de inleiding.

De vertrouwens persoon is er voor alle zorgen die mensen niet kunnen delen met anderen. Gesprekken met een vertrouwens persoon zijn altijd vertrouwelijk. De aanpak door de vertrouwens persoon is anders dan de taak en aanpak van de anti pest coördinator. Dit omdat het andere problematiek betreft. Mocht er een geval van pesten gemeld worden bij de vertrouwens persoon, dan zal deze de casus samen met degene die de hulp van de vertrouwenspersoon gezocht heeft, over geven aan de anti pest coördinator.

